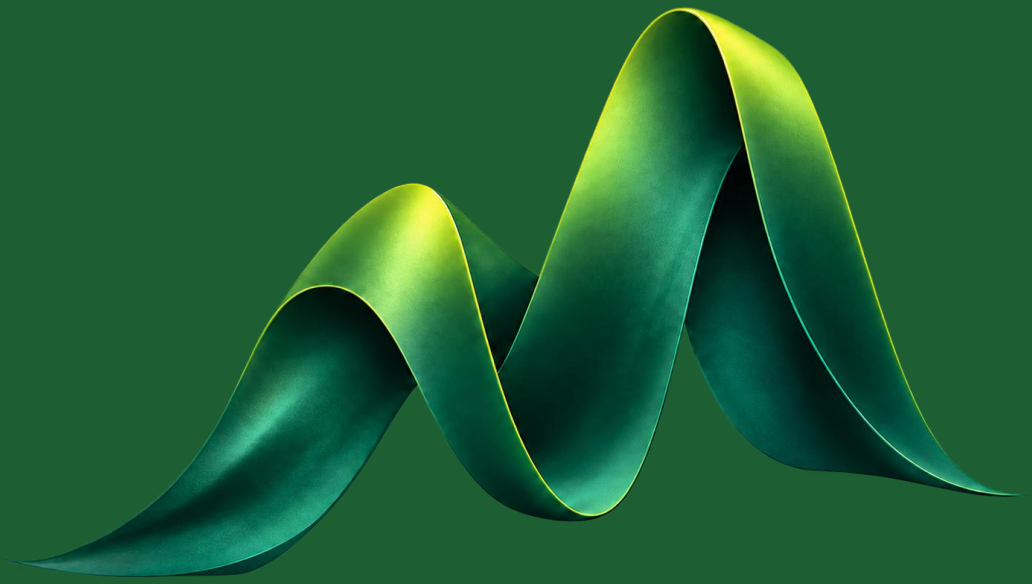
MENTER EVIDENCE

Enemmän aikaa oppimiselle

Tekoäly HOKSauksen, ohjauksen ja näyttöjen tukena



Tero Riskilä ja Harri Usmi, Menter Oy

Suomen Oppisopimusosaajat ry:n syysseminaari · Helsinki 3.11.2026

KYSYMYS SALILLE

Mihin toivoisit opettajan ajan riittävän paremmin?

1

Henkilökohtaistamiseen

Aidosti yksilöllinen HOKS – ei liukuhihnalta

2

Opintojen aikaiseen ohjaukseen

Palautetta työssä oppimisen aikana, ei vasta lopussa

3

Näyttöihin ja arviointiin

Aineiston läpikäynti ja perusteltu arviointi

Nosta käsi – yksi valinta. Mieti samalla yhtä oman oppilaitoksesi opiskelijaa.

LÄHTÖTILANNE

Näytöt ovat ammatillisen koulutuksen ydin – ja paineen alla

Näytön pitää kertoa todellisesta osaamisesta. Työelämän on voitava luottaa siihen.

Osaaminen osoitetaan ensisijaisesti käytännön työtehtävissä. Arvioinnin tekevät työelämän ja opetusalan edustajat, ja opiskelija arvioi oman osaamisensa.

Tekoäly ja aitous

Valmis kirjallinen aineisto ei enää yksin kerro, mitä opiskelija itse osaa.

Työelämän arvioijan aika

Työpaikan edustajan osallistuminen vaatii joustavia tapoja.

Yhdenmukainen arviointi

Eri arvioijat ja toimipisteet tulkitsevat kriteerejä eri tavoin.

Dokumentointi

Näyttöaineiston kokoaminen ja läpikäynti vie kaikkien aikaa.

Palautteen ajoitus

Puutteet ja palaute tulevat usein vasta näytön lopussa.

Moninaiset opiskelijat

Erilaiset työympäristöt, kielitaito ja tuen tarpeet.

TUTTU ARKI

Opiskelijapolulla on kolme kuormittavaa kohtaa



1 HOKS

Pakollinen ja ohjaava dokumentti, mutta usein tehdään kiireessä ja ”liukuhihnalta”.

2 Ohjaus työpaikalla

Työssä oppiminen jää opettajalle näkymättömäksi – palautetta on vähän tai ei lainkaan.

3 Näyttö ja arviointi

Aineiston puutteet paljastuvat vasta lopussa, ja edessä on ylimääräistä selvittelyä.

Liian usein opiskelija saa ensimmäisen kunnollisen palautteen vasta arvioinnissa.

MENTER EVIDENCE

Yksi alusta osaamisen osoittamiseen ja arviointiin

Osaamisen näyttö
Näytä ja selitä työssä

Suullinen tentti
Ymmärrys omin sanoin

Oppimispäiväkirja
Oppiminen koko jakson ajan

AHOT & HOKS
Aiempi osaaminen ja oma suunnitelma

Kirjallinen tentti
Monivalinnoista esseisiin

Reflektioessee
Kirjoitus ja suulliset jatkokysymykset

TOIMINTAPERIAATE

Tekoäly valmistelee
Litteroi, vertaa kriteereihin, luonnostelee palautteen.

Ihminen päättää
Opettaja ja arvioijat hyväksyvät tai muokkaavat.

Toimii työpaikalla
Selaimessa ja puhelimessa, ei asennuksia.

Yhdistyy oppimisympäristöihin (LTI 1.3) ja OPH:n ePerusteisiin.

Näytä ja selitä – aidossa työympäristössä

Suoraan työkohteesta

Video puhelimella, valmis työvideo, kuvat tai tietokoneen näytön tallennus.

Tehtäväkohtaiset kriteerit

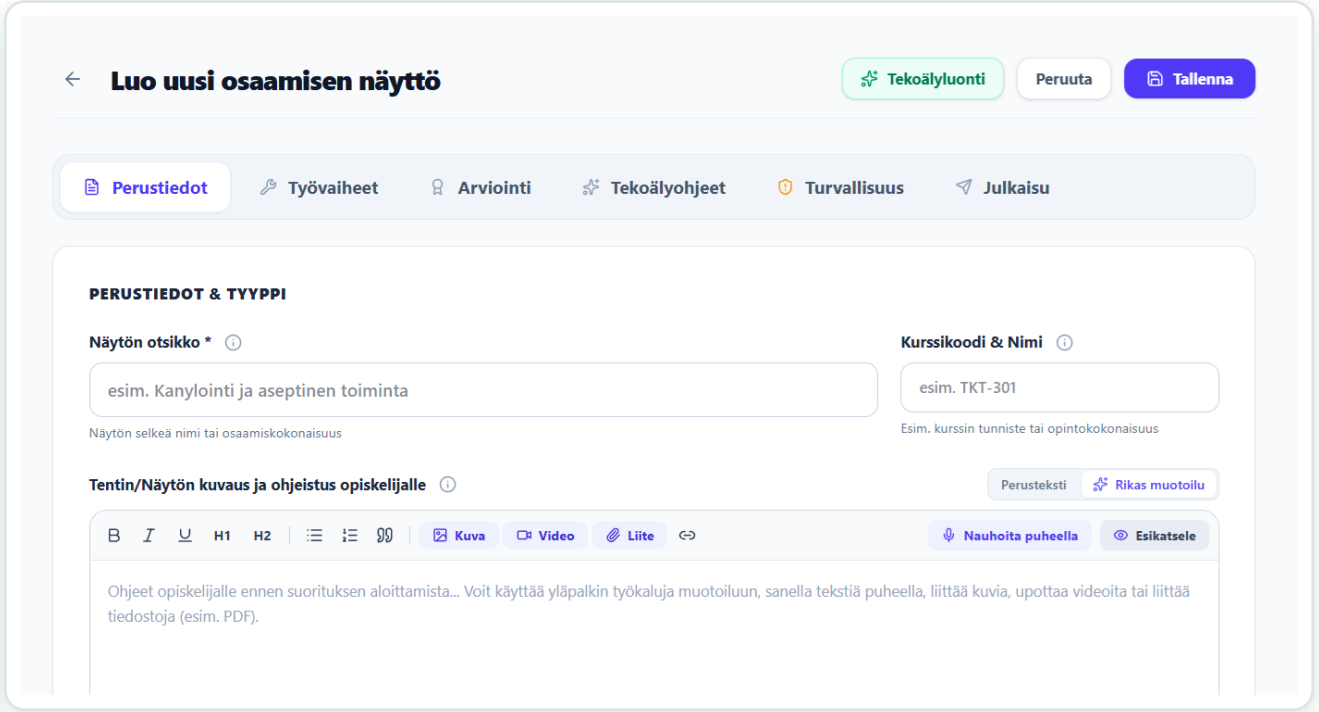
Hyväksytty/Hylätty, T1–K5 tai sanallinen – ePerusteiden ammattitaitovaatimuksista.

Tekoäly esitarkastaa

Litteroi selostuksen ja yhdistää sen kriteereihin ja HOKS-tavoitteisiin.

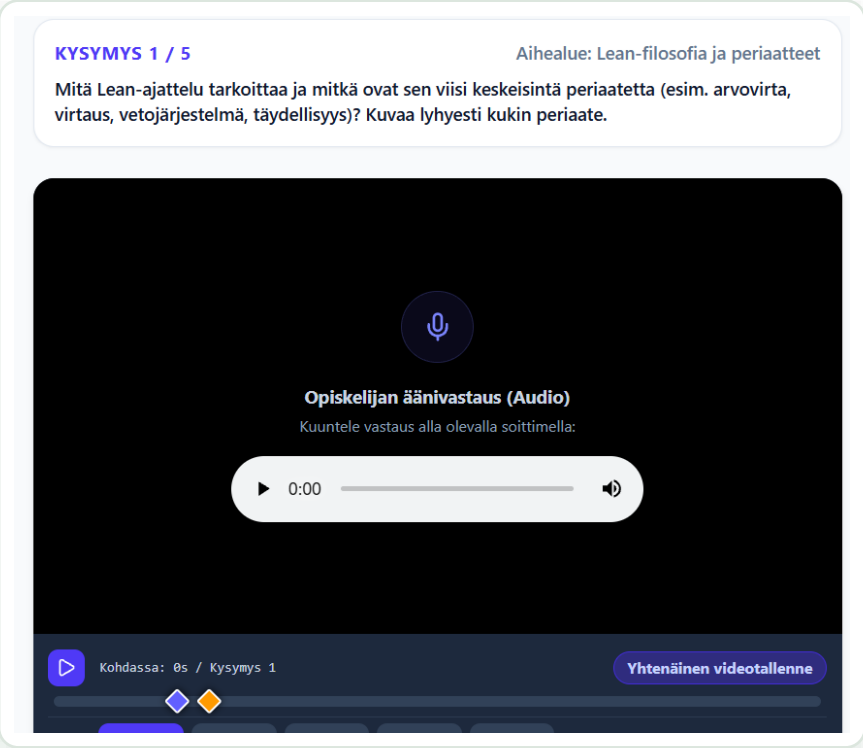
Työpaikan arvioija mukaan

Kutsulinkillä, ilman tunnuksia – myös puhelimella.



Näytön luonti: perustiedot, työvaiheet, arviointi, tekoälyohjeet ja julkaisu omilla välilehdillään.

Ymmärrys ja perustelut näkyviin omin sanoin



Arviointinäkymä: kysymys, opiskelijan vastaus ja tallenteen aikajana.

Vastaus kameralle tai mikrofonille

Kysymys kerrallaan suoraan selaimessa – myös mobiilissa.

Joustavat koejärjestelyt

Valmistautumis- ja vastausajat. Yhteiset tai kysymyspankista arvotut kysymykset.

Kriteerikohtainen luonnos

Tekoäly litteroi vastauksen ja perustelee pisteehdotuksen lainauksin.

Varmistaa kirjallisen työn

Palautuksen jälkeen suullinen lisäkysymys työn keskeisistä kohdista (ExamRunner).

Oppiminen näkyväksi koko työssä oppimisen jakson ajan

Merkinnät jakson aikana

Teksti, puhesanelu, video ja liitteet – vapaasti tai ohjatuin teemoin.

Tavoitteet näkyvissä

Opintojakson ja opiskelijan omat tavoitteet. Tekoäly peilaa merkintöjä niihin.

AI-oppimisvalmentaja

Kysyy ja herättelee – ei kirjoita tekstiä opiskelijan puolesta.

Ohjausta matkan varrella

Kommenttiketjut, merkintäkohtainen arviointi ja kolmikanta-arviointi.



ESIMERKKIOPISKELIJA

Seurataan yhtä opiskelijaa HOKSista näyttöön

Anna, 41

Asiakaspalvelun tiiminvetäjä, oppisopimus

TUTKINTO

Tuotekehitystyön erikoisammattitutkinto

TUTKINNON OSA

Innovaattorina toimiminen

KEHITTÄMISTEHTÄVÄ

Työyhteisö ideoi ja kokeilee yhteisen tavan siirtää keskeneräiset asiakasasiat työvuorolta toiselle

HAVAINNOLLISTAVA ESIMERKKI

Neljä kysymystä, joihin Annan opettaja tarvitsee vastauksen

Mitä Anna jo osaa?

Aiempi osaaminen ja tunnistettava AHOT

Missä työtilanteissa hän oppii ja osoittaa osaamista?

Oma työ, työyhteisö ja kehittämistehtävä

Mitä hänen toiminnastaan jo tiedetään?

Aineisto, joka kertyy työn lomassa

Mitä hänen kannattaa tehdä seuraavaksi?

Palaute, joka ohjaa eteenpäin ajoissa

HOKS alkaa paremmasta lähtötilanteesta

Aiempi osaaminen kolmella tavalla

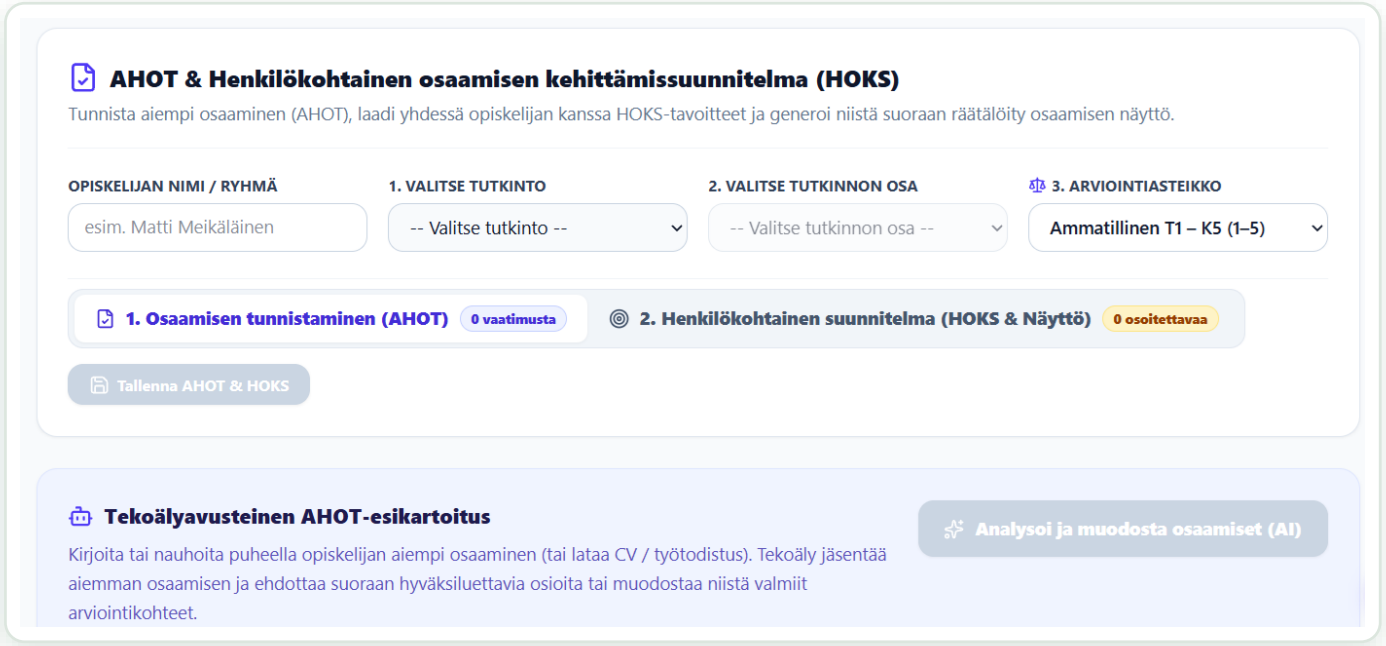
Kirjoita, sanele haastattelussa tai lataa CV, työtodistukset ja opintorekisteriote.

Tekoäly tekee AHOT-esikartoituksen

Vertaa aiempaa osaamista ePerusteiden ammattitaitovaatimuksiin ja ehdottaa hyväksiluettavat kohdat perusteluineen.

Opettaja päättää

Jokainen vaatimus merkitään: hyväksiluettava, osoitetaan näytössä tai opiskeltava.



Opettajan työpöytä: AHOT & HOKS -työkalu, osaamisen tunnistaminen ja henkilökohtainen suunnitelma kahdella välilehdellä.

Annan kohdalla: tiiminvetäjän kokemus tunnistetaan heti, ja HOKS keskittyy siihen, mitä hän vielä oppii.

Annan tavoitteet ja työpaikka ohjaavat näyttöä

1

Omat tavoitteet yhdessä

Opiskelija ja opettaja kirjaavat oppimis-, kehittymis- ja uratavoitteet.

2

Näyttöympäristö ja tuki

Näyttötyöpaikka, keskeiset työtehtävät sekä ohjauksen ja mukautusten tarpeet.

3

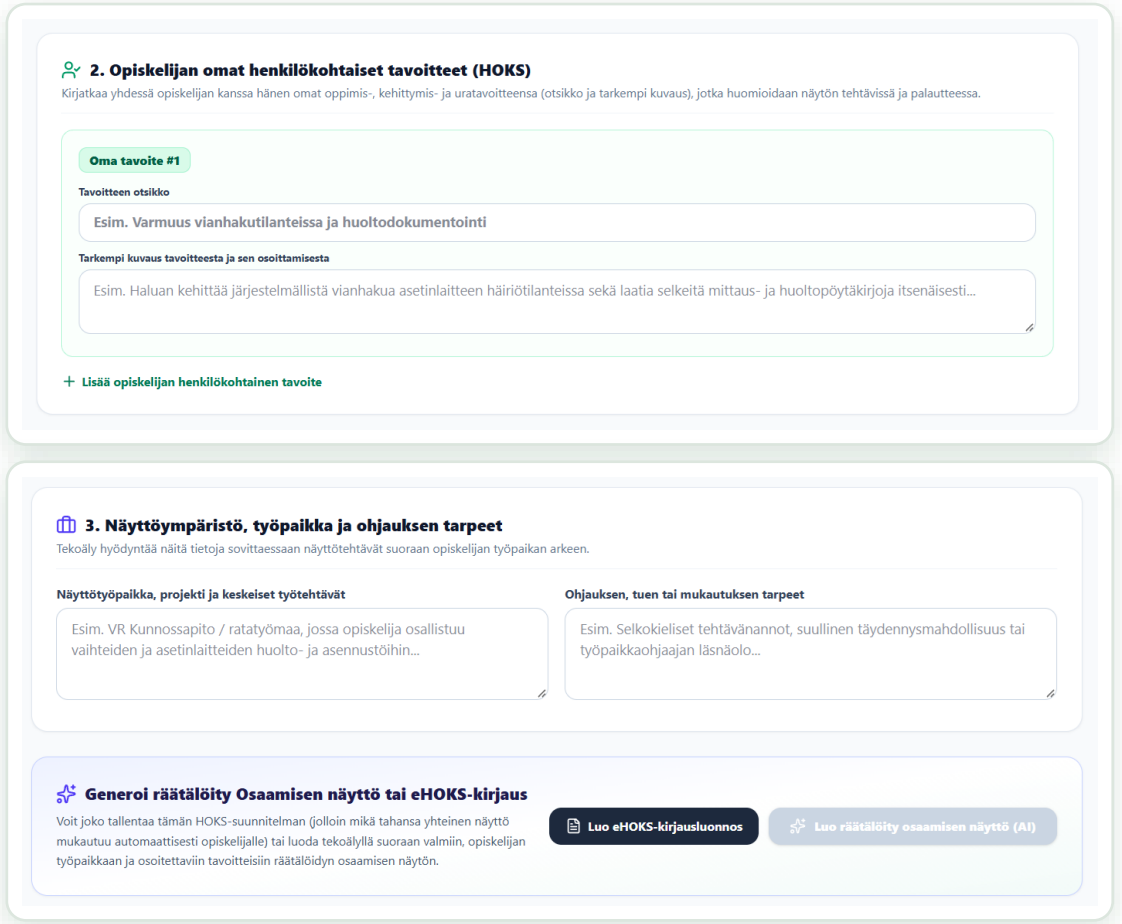
Räätälöity näyttö yhdellä klikkauksella

Tekoäly luo näytön, joka kattaa vain osoitettavat vaatimukset – sovitettuna opiskelijan omaan työhön.

4

Toimii myös ryhmälle

Sama näyttö mukautuu suorituksen alussa kunkin opiskelijan omaan HOKSiin.



Osaaminen kertyy työn lomassa – ei vasta lopussa

Video
Työvaiheet ja selostus

Ääni
Kuvaus tai reflektio

Näytön tallennus
Ohjelmistojen käyttö

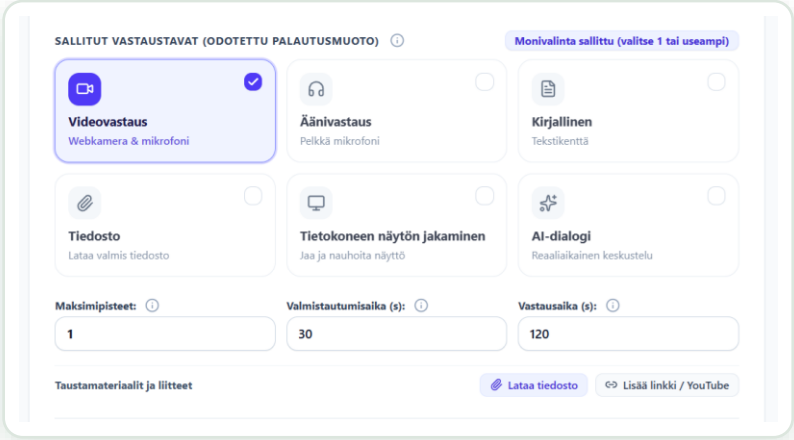
Kuvat ja tiedostot
Esim. kuva ideointitaulusta

Oppimispäiväkirja
Merkinnät koko jakson ajan

Harjoittelutila
Kokeile ilman arviointia

ANNAN AINEISTO

Lyhyt suullinen kuvaus ideoinnista, kuva ideointitaulusta ja yhteenveto kokeilusta – kaikki puhelimella työpäivän lomassa.



Opettaja valitsee sallitut palautustavat tehtäväkohtaisesti.

Opiskelijalle turvallinen paikka harjoitella

Harjoittelutilassa tekoäly antaa palautetta opettajan määrittämällä tavalla ennen virallista suoritusta.

Mitä aineistosta näkyy – ja mitä vielä puuttuu

AINEISTOSTA NÄKYY	TARKENNETTAVAA
✓ Työyhteisö järjesti ideointitilaisuuden.	**Miten Anna itse suunnitteli ja toteutti osallistamisen?**
✓ Ryhmä tuotti useita ideoita.	**Miten erilaiset näkemykset saatiin mukaan ja kokeiltava idea valittiin?**
✓ Uutta toimintatapaa kokeiltiin.	**Mitä kokeilusta havaittiin ja mitä sen perusteella muutettiin?**

HAVAINNOLLISTAVA ESIMERKKI

OPETTAJAN HYVÄKSYMÄ PALAUTE

”Kuvasit ideoinnin ja kokeilun hyvin. Kerro vielä: miten sait mukaan ne työkaverit, jotka eivät yleensä osallistu ideointiin?”

- Tekoäly luonnostelee kriteereitä vasten
- **Opettaja tarkistaa ja muokkaa**
- Anna täydentää ajoissa

Kolme näkökulmaa samaan näyttöön

NÄYTÖISSÄ JA OPPIMISPÄIVÄKIRJOISSA

Opiskelija arvioi itse

Samoilla kriteereillä ja asteikolla, sanallisen reflektion kera.

Työpaikan edustaja arvioi

Kutsulinkki ilman rekisteröitymistä. Näkee aineiston ja arvioi puhelimella.

Opettaja arvioi ja vahvistaa

Näkee kaikkien arviot rinnakkain ja vahvistaa arvioinnin.

VERTAILUMATRIISI · ANNAN NÄYTTÖ

	Anna	Työpaikka	Opettaja
Osallistamisen suunnittelu	4	4	4
Ideoiden käsittely ja valinta	3	4	3
Kokeilun vaikutusten arviointi	5	2	3

Näkemysero korostuu – arviointikeskustelu kohdistuu oikeaan asiaan.

Litterointi, aikajanan merkinnät ja auditointiloki tukevat perusteltua arviointia. Asteikko 1–5, havainnollistava esimerkki.

LUOTETTAVUUS

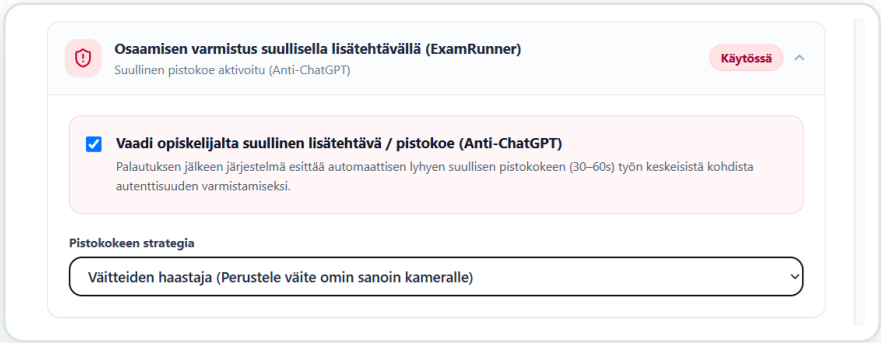
Aitoa osaamista – vastuullisesti

Omin sanoin

Kirjallisen palautuksen jälkeen lyhyt suullinen lisäkysymys työn keskeisistä kohdista (ExamRunner).

Ihminen päättää

Tekoäly tekee vain luonnoksen. Arvosanaa ei julkaista ilman opettajan hyväksyntää.



ExamRunner-asetus: suullinen lisätehtävä palautuksen jälkeen.

Vain teknisiä havaintoja

Ei tunteiden, ilmeiden tai biometriikan tulkintaa. Havainnot opettajan tarkistettavaksi.

Tallennus Suomessa

Tekoälykäsittely EU:ssa. Asiakasdataa ei käytetä tekoälymallien kouluttamiseen.

Ei syytä – nostaa huomioita

Tavoite ei ole vilpin jahtaaminen vaan sen selvittäminen, mitä opiskelija itse ymmärtää ja osaa soveltaa.

MITÄ TÄMÄ VOISI MUUTTAA?

Hyöty syntyy sujuvammasta arjesta

Opiskelijalle

Palautetta jo tekemisen aikana. Selkeä käsitys siitä, mitä hän osaa ja mitä kannattaa vielä kehittää.

Opettajalle

Vähemmän aineiston etsimistä ja palautteen kirjoittamista alusta. Enemmän aikaa itse ohjaukseen.

Työpaikalle

Kehittämistehtävä parantaa oikeaa työtä. Työelämän arvioija mukaan ilman tunnuksia.

Koulutuksen järjestäjälle

Yhtenäisempi HOKS- ja arviointikäytäntö, näkyvämpi prosessi ja perustellumpi laadun seuranta.

Tavoiteltuja hyötyjä – todennetaan yhdessä rajatussa kokeilussa.

YHTEINEN ALOITUS

Aloitetaan yhdestä tutkinnon osasta

01

Valitaan tarve

Yksi tutkinnon osa ja yksi opiskelijaryhmä – esimerkiksi HOKSaus tai näyttöjen palaute.

02

Sovitaan pelisäännöt

Vastuut, tietojen käsittely, käyttöoikeudet ja arvioijien roolit ennen käyttöönottoa.

03

Kokeillaan ja mitataan

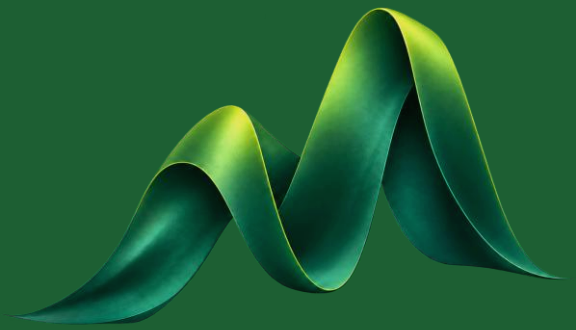
Lähtötaso kirjataan, ja hyötyä verrataan siihen.

SEURATAAN YHDESSÄ

- Opettajan kokonaisajankäyttö
- Palautteen viive
- Aineiston täydennystarve arvioinnissa
- Opiskelijoiden ja työpaikkojen palaute

JATKETAAN KAHVILLA

Missä teillä syntyy eniten ylimääräistä selvittelyä tai odottamista?



Varaa oppilaitoskohtainen esittely omalla tutkinnon osallanne. Katsotaan yhdessä, miten Menter Evidence toimisi teidän opiskelijoillanne – ja miten hyöty todennetaan.

Tero Riskilä

Menter Oy

+358 40 524 9631
tero.riskila@menter.fi

Harri Usmi

Menter Oy

+358 50 532 5387
harri.usmi@professio.fi

menter.fi

Tule juttelemaan heti tauolla